

Мотиви към проект на Общи правила за приемане, пренасяне и доставяне на пощенски пратки от пощенските оператори, публикуван на обществено обсъждане с Решение № 420/07.11.2019 г. на КРС

Съгласно чл. 15, т. 23 от Закона за пощенските услуги (ЗПУ), Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) приема Общи правила за приемане, пренасяне и доставяне на пощенски пратки.

Към настоящия момент действат Общите правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

От една страна, промените в ЗПУ налагат промяна в наименованието на акта, а именно КРС следва да приеме правила, които да съдържат и правила относно приемането и пренасянето на пощенски пратки, а от друга се разширява обхватът на адресатите на акта като се включват и пощенските оператори, предоставящи неуниверсални услуги.

Мотивите за изготвения проект са следните:

Разпоредбата на чл. 1 от сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети се привежда в съответствие с текста на чл. 15, ал. 1, т. 23 от ЗПУ. Разпоредбата на чл. 2 отразява законовата делегация на чл. 15, ал. 1, т. 23 от ЗПУ. Чл. 3 отразява правилото на чл. 5 от досега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Разпоредбата на чл. 4 от проекта отразява чл. 21, ал. 2, т. 2 от ЗПУ. Съгласно закона, пощенските оператори включват в общите условия на договора с потребителите изисквания за опаковка на пощенските пратки. Изпълнението на посочените изисквания за опаковка се контролират от служители на куриера при приемането на пратката.

В масовия случай потребителите на пощенски услуги не са наясно относно организацията по транспортирането на пратката от пощенския оператор. Същевременно, характерът на пощенската услуга е такъв, че потребителят не следва да се интересува от начина, по който пратката му ще бъде транспортирана. Това е ангажимент на самия пощенски оператор, защото единствено и само неговите служители са тези, които са запознати по какъв начин ще се транспортира дадена пратка и съответно могат да преценят дали същата е надеждно опакована. От друга страна, предложената от КРС промяна не ограничава договорната свобода на страните, нито правата на пощенския оператор в неговата преценка дали да приеме или не дадена пратка за доставяне. Наред с това, предложението на КРС допълва правото на пощенския оператор да изисква с още по-голяма настоятелност от подателите да предоставят само пощенски пратки, опаковани по начин, годен за транспортиране. В тази връзка, предложението дава и възможност на пощенския оператор, в качеството му на работодател, да изисква от служителите си по-голям професионализъм, грижа и отговорност при изпълнение на служебните им задължения. Предложението внася допълнителна яснота в отношенията подател-оператор с цел избягване на спорния момент между страните, дали пратката е била ненадеждно опакована или същата е била повредена от оператора по време на транспортирането ѝ. Последното представлява изключително важен въпрос с ключово значение при уважаване на претенции за изплащане на обезщетения за увредени пощенски пратки, с който въпрос КРС се сблъсква ежедневно в ролята ѝ на регулаторен орган в пощенския сектор.

Текстът на чл. 5 от проекта дава възможност пратките, адресирани до едно лице, да бъдат получени от друго с изричното съгласие на адресата. Целта на предложената промяна

е от една страна да се създаде по-голяма правна сигурност при идентификацията на получаване на пратката, и от друга, да се осигури законоводопустима възможност за получателя, когато е възпрепятстван по една или друга причина лично да получи (*както е изискването на новата ал.3 на чл.6 на ЗПУ*) предназначенията за него пратка, получаването да бъде осъществено чрез пълнолетно лице, ползващо се с доверието му. Предложените разпоредби са в съответствие и с действащите такива на чл.36 и 39 от Закона за задълженията и договорите.

Текстът на чл. 6 е съобразен с последните изменения на ЗПУ (ДВ бр. 53 от 2019г.) и по-конкретно с § 1, т.9 от Допълнителните разпоредби към ЗПУ, съгласно който „Пощенски паричен превод“ е пощенска услуга, при която в точка за достъп до мрежата на пощенски оператор, лицензиран по чл. 39, т. 3, подателят подава парична сума в брой и нарежда по електронен път или писмено на хартиен носител пълната сума да бъде изплатена в брой на получателя без никаква удържа.“

Разпоредбата на чл. 7 от проекта отразява правилото на чл. 8 от сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Текстът на чл. 8 дава възможност на потребителите да бъдат информирани за наличието на пратка чрез съвременни комуникационни средства. При наличие на посочен актуален телефон на получателя или e-mail адрес, пощенският оператор може да го уведоми чрез кратко текстово съобщение (SMS) или чрез друг софтуерен продукт (електронна поща, viber и др.). Често в практиката пощенските кутии липсват или са разбити/нефункциониращи, което пречатва надеждното получаване на писменото известие. С възможността за информиране чрез съвременни комуникационни средства се дава още една възможност получателят своевременно да получава информацията за пратката.

Чл. 9-14 отразяват разпоредбите на сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Чл. 15 отразява чл. 13, ал. 1, последно изречение от сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети. Чл. 16-17 текстовете отразяват разпоредбите на сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Чл. 18 от проекта отразява чл. 16 от сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети като се прецизира. Разпоредбата регламентира начина на доставка на пощенските пратки, когато посоченият адрес на получателя се намира в селищно образувание или извън строителните граници на населеното място. Предходната норма на Общи правила за условията за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети предвижда този начин за доставка за пратки, изпратени до адреси извън границите на населеното място. С чл. 18 не се променя сегашното положение, единствено се прецизира нормата, за да е ясно дали правилото се отнася до строителните или до землищните граници, по смисъла на Закона за административно-териториалното устройство на Република България (ЗАТУРБ).

Селищните образувания, съгласно чл. 3, ал. 4 от ЗАТУРБ, се намират извън строителните граници на населените места, поради което правилото на чл. 18 се отнася и за доставката на пощенски пратки в селищни образувания. В Общите правила за условията за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети това не беше посочено изрично, като правилото се извеждаше по тълкувателен път.

Текстовете на чл. 19 и 20 отразяват разпоредбите на сега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Чл. 21 цели да се улесни правилното връчване на пратката и улесняване на проверката на автентичните данни, когато пощенският оператор на територията на Република България, поради някаква причина не може да ги извлече от базите си с данни.

Приемането на тази разпоредба е необходимо с оглед осъществяване на контрол на правилата за доставка, посочени в чл. 6, ал. 3 от ЗПУ. С приемането на чл. 21 от Правилата се осигуряват условия за проверка кой е действителния адресат на всяка международна входяща препоръчана пратка, както и адресът, до който същата е била изпратена от нейния подател. Без тази информация е невъзможно да се осъществи контрол дали пратката е доставена на нейния действителен получател и/или на адреса, до който е изпратена от подателя. Това обстоятелство има значение при установяването кой оператор следва да изплати обезщетение.

Сроковете за съхранение на информацията, предвиден в разпоредбата, е в съответствие с едногодишния срок за съставяне на АУАН по чл. 34 от Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 22 цели да се постигне яснота относно пратката с допълнителни услуги, както и да се улесни подаването на рекламация от страна на получателя и изплащането на обезщетение. Допълнителните отбелязвания улесняват манипулацията на служителите с пратките и представляват доказателство за допълнително поет ангажимент от страна на куриера.

С чл. 23 се пояснява начинът, по който се доставят различните елементи от неуниверсалната пощенска услуга.

Текстът на чл. 24 отразява от досега действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Разпоредбата на чл. 25 предвижда изричен ред, определен в друг нормативен акт, по който да се доставят пратки със специално съдържание.

Специалните правила на чл. 26-28 са продиктувани от необходимостта да се уреди приемането, пренасянето и доставянето на няколко категории документи, които изискват сигурна и проследима доставка, в случай че в бъдещ момент нормативно бъде допусната такава възможност за улеснение на потребителите. При доставката на документ за самоличност задължително се изисква документ за самоличност на получателя или упълномощеното лице, без значение къде се извършва връчването – на адрес или в точка за достъп. Идентифицирането на получателя в тези случаи следва да бъде по-стриктно и при него може да се договорят допълнително отговорности за неточно изпълнение.

Персоналното и точно проследяване на всяка пратка със съдържание документ за самоличност е обосновано с оглед важното значение на влизането в сила и обявяването на нищожен на документ за самоличност, както и с цел превенция на престъпления с чужди документи.

Проектът на нормативен акт не изисква допълнителни финансови средства за прилагането му от КРС, която и към момента следи за изпълнението на действащите Общи правила за доставяне на пощенските пратки и пощенските колети.

Очакваните резултати от прилагането на акта са прозрачност и предвидимост на действията на КРС.

Проектът на правила не противоречи на правото на Европейския съюз. Директива 97/67/ЕО (Пощенската директива) не урежда правила за приемане, пренасяне и доставяне на пощенски пратки в областите, предмет на проекта на нормативен акт. Завишената потребителска защита, която цели да с гарантира с новите правила, са в съответствие с по-

общите цели на Пощенската директива и общия принцип на ЕС за високо ниво на потребителска защита (чл. 38 от Хартата на основните права на ЕС).

С оглед на многобройните и важни изменения, които следва да се регламентират, КРС публикува проект на нов подзаконов акт.

В тази връзка КРС стартира процедура по обществено обсъждане на проект на решение за приемане на нови Общи правила за приемане, пренасяне и доставяне на пощенски пратки.